

III

*(Parengiamieji aktai)***EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETAS****443-OJOJE PLENARINĖJE SESIJOJE, ĮVYKUSIOJE 2008 M. KOVO 12–13 D.****Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Bendrosios rinkos ateities: globalizacijos link**

(2008/C 204/01)

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, vadovaudamasis savo Darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnio 2 dalimi, 2007 m. rugsėjo 27 d. nusprendė parengti nuomonę savo iniciatyva dėl

Bendrosios rinkos ateities: globalizacijos link.

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2008 m. vasario 27 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Bryan Cassidy.

443-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2008 m. kovo 12–13 d. (kovo 12 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas patvirtino šią nuomonę 39 nariams balsavus už, 9 – prieš ir 12 susilaikius.

1. Išvadų ir rekomendacijų santrauka

1.1 EESRK įsteigė Bendrosios rinkos observatorija stebėti bendrosios rinkos kūrimo pažangą ir per savo veiklos metus pateikė daug tiriamųjų nuomonių kitų institucijų, pavyzdžiui, Tarybos, Komisijos ir Parlamento, taip pat Europos Tarybai pirmininkaujančių valstybių ⁽¹⁾ prašymu. Paskutinė nuomonė yra atsakas į Komisijos pranešimą dėl bendrosios rinkos ⁽²⁾ apžvalgos. Be to, per daugelį metų EESRK parengė daugybę nuomonių savo iniciatyva.

1.2 Ši nuomonė savo iniciatyva rengiama tinkamu laiku, kadangi Europos Vadovų Taryba 2007 m. spalio 18–19 d. vykusiam posėdyje nusprendė, kad ES turi tapti pasaulio lydere reguliavimo klausimais ir atveriant rinkas. ES gali formuoti globalizaciją, jei ji su šiuo procesu susies savo vystymosi modelį, apimančią tvarų augimą, socialinį teisingumą ir rūpinimąsi aplinka. Atsakas į globalizacijos iššūkius būtų ne grįžimas prie protekcionizmo politikos, o Lisabonos strategija, skatinanti ekonomikos augimą ir geresnių darbo vietų kūrimą.

1.3 Darbdaviai ir profesinės sąjungos sutinka, kad lankstumas ir užimtumo saugumas ⁽³⁾, dėl kurių vyko socialinių partnerių derybos, yra naudingas įmonėms ir jų darbuotojams. Tai tinkama sistema Europos darbo

⁽¹⁾ OL C 24, 2006 1 31, pranešėjas Daniel Retureau, pirmininkaujančios Britanijos prašymu.

⁽²⁾ OL C 93, 2007 4 27, pranešėjas Bryan Cassidy.

⁽³⁾ Pranešėjas Thomas Janson, OL C 256, 2007 10 27.

2007 m. balandžio 20 d. Lankstumo ir užimtumo garantijų ekspertų grupės ataskaita: Lankstumo ir užimtumo strategija yra politinė strategija, skirta, viena vertus, stiprinti darbo rinkų, darbo organizacijų ir darbo santykių lankstumą, ir, kita vertus, užimtumo ir socialinį saugumą. Pagrindiniai lankstumo ir užimtumo strategijos principai yra tai, kad lankstumas ir saugumas ne prieštarauja vienas kitam, o palaiko vienas kitą. Lanksčių darbo rinkų skatinimas ir aukšto saugumo lygio užtikrinimas bus veiksmingi tik tuomet, kai suteikiamos priemonės, padedančios prisitaikyti prie permainų, pradėti dirbti, likti darbo rinkoje bei tobulėti profesinėje veikloje. Todėl lankstumo ir užimtumo garantijų sąvoka akcentuoja aktyvią darbo rinkos politiką, motyvuotą visą gyvenimą trunkančių mokymų ir stiprias socialinio saugumo sistemas, suteikiančias finansinę paramą ir leidžiančias žmonėms derinti darbą su priežiūra. Tai turėtų prisidėti prie lygių galimybių ir lyčių lygybės.

rinkoms modernizuoti, darbo teisei ir veiksmingoms visą gyvenimą trunkančio mokymo ir profesinio ugdymo sistemoms bei išsaugotai ir pagerintai socialinei apsaugai stiprinti. Be to, veiksmingas socialinis dialogas (pvz., vykdamas kolektyvines derybas) padeda sklandžiai veikti darbo rinkoms.

1.4 EESRK susipažino su Komisijos komunikatu „Europos interesas — sėkmingai išspręsti globalizacijos uždavinius“ ⁽⁴⁾, kuris buvo pateiktas neoficialiam Lisabonos Europos Vadovų Tarybos susitikimui.

1.5 Bendrosios rinkos sėkmė daugelyje ES veiklos sričių daugeliui ES piliečių atrodo savaime suprantama. Bendrosios rinkos kūrimas nėra baigtas, ji, anot Komisijos nario C. McCreevy, yra „nuolat vykstantis darbas“ ⁽⁵⁾. Be poreikio užbaigti bendrosios rinkos kūrimą, ES turi spręsti globalizacijos iššūkius ir skatinti atviros rinkos principų, kuriais remiasi sąjunga, taikymą, kur nėra vietos protekcionizmui ir konkurencija neiškreipta.

1.6 Viena pagrindinių ES užduočių — nustatyti suderintus laisvo kapitalo, prekių, paslaugų ir žmonių judėjimo standartus. Tai reiškia, kad trečiosios šalys, norinčios plėtoti verslą ES, negali apeiti bendrosios rinkos taisyklių dėl vartotojų apsaugos, techninių standartų, darbo sąlygų ir aplinkos apsaugos.

1.7 Svarbus vaidmuo globalizacijos procese tenka Pasaulio prekybos organizacijai, TDO ir vis labiau viena nuo kitos priklausomoms pasaulio finansų rinkoms, kurių tarpusavio priklausomybę itin išryškino 2007 m. antrojo pusmečio finansų rinkų ir biržų krizė.

1.8 Vien Europos bendrosios rinkos nepakanka. ES turi plėtoti prekybinius ir kitokius santykius su kitomis pasaulio valstybėmis. Ji taip pat turi išlikti konkurencinga ir būti naudinga darbuotojams, darbdaviams ir visiems piliečiams. Siekiant įgyvendinti šiuos tikslus ir didinti ES konkurencingumą pasaulyje, buvo sukurta Lisabonos strategija. Pačiai ES reikia užtikrinti, kad likusios vidaus kliūtys yra panaikintos.

1.9 Šia nuomone savo iniciatyva siekiama skatinti ES spręsti globalizacijos klausimus ir pasinaudoti jos teikiamomis galimybėmis. Europos ekonominę sėkmę lemia ne protekcionizmas, bet keturios laisvės, kurių pagrindu buvo sukurta Europos ekonominė bendrija. (ES turėtų atšaukti kai kuriuos prekybos apribojimus.)

1.10 Ji, kaip ir Amerika, taip pat turėtų vengti subsidijuoti, pavyzdžiui, biodegalų gamybą. Šios subsidijos turėtų būti reguliuojamos PPO, kitaip jos neišvengiamai didins maisto kainas ir bado pavojų besivystančiose ir nepakankamai išsivysčiusiose pasaulio šalyse ⁽⁶⁾.

1.11 EESRK ragina Komisiją ir valstybes nares atkreipti dėmesį į socialinių partnerių rekomendacijas, teikiamas jų bendrai parengtoje apžvalgoje, ir svarbiausių ES sunkumų analizę ⁽⁷⁾.

1.12 EESRK palankiai vertina Komisijos komunikatą, pateiktą neoficialiam Lisabonos Europos Vadovų Tarybos ⁽⁸⁾ susitikimui. Jis ypač remia keturias strategines sritis, dėl kurių šiame susitikime susitarė Sąjunga ir valstybės narės: MTTP ir inovacijos, tinkama verslo aplinka, investicijos į žmones, energetika ir klimato kaita. Tačiau reformų darbotvarkė visose keturiuose srityse turi būti išsamesnė, kad būtų iš tikrųjų panaudotas augimo ir darbo vietų kūrimo potencialas.

1.13 EESRK ragina Komisiją ir Tarybą užtikrinti, kad kuriant ir įgyvendinant lankstumo ir užimtumo saugumo politikos priemones nacionaliniu mastu šiame darbe aktyviai dalyvautų ir socialiniai partneriai.

⁽⁴⁾ 2007 m. spalio 3 d. COM(2007) 581 galutinis.

⁽⁵⁾ Žr. 2007 m. lapkričio mėn. Komisijos priimtą dokumentų paketą dėl Bendrosios rinkos peržiūros, COM(2007) 724, galutinis.

⁽⁶⁾ OL C 44, 2008 2 16, pranešėjas Edgardo Maria Iozia.

⁽⁷⁾ Socialiniai partneriai: ETUC/ESRT, CEEP, UEAPME ir BUSINESSEUROPE „Pagrindiniai Europos darbo rinkų sunkumai: bendra Europos socialinių partnerių analizė“, 2007 m. spalio mėn.

⁽⁸⁾ Žr. 4 išnašą.

1.14 ES įmonės ir darbuotojai neturėtų atsidurti nepalankesnėje padėtyje negu jų konkurentai iš trečiųjų šalių vien dėl to, kad ES norėtų pirmauti pasaulyje įgyvendinant pažangius aplinkos apsaugos patirties standartus.

1.15 Šiuos klausimus galima spręsti ES vienu balsu pasisakant tarptautinėse derybose klimato kaitos klausimais ir darant spaudimą įsipareigojimų nevykdančioms šalims.

2. Sėkmės globalizacijos amžiuje sudėtinės dalys

2.1 Spalio mėn. buvo priimtas Komisijos komunikatas valstybių ir vyriausybių vadovams, susirinkusiems 2005 m. spalio mėn. neoficialiame susitikime Hampton Court, kur buvo svarstomi globalizacijos iššūkiai tokiose srityse kaip naujovės, energetika, migracija, švietimas ir demografija. 2007 m. buvo pasiektas susitarimas, kuriuo buvo siekiama užtikrinti Europos pirmavimą kovoje su klimato kaitos padariniais ir patvirtinti Europos saugios, tvarios ir konkurencingos energetikos politiką, kuri iš tikrųjų reiškia, kad Europa šiuo metu yra 3-iosios pramoninės revoliucijos išvakarėse.

2.2 Visuomenė dabar geriau informuota apie globalizaciją ir jos privalumus bei sunkumus. Šis procesas yra prieštaringai vertinamas, tačiau neabejotinai tai keičia kai kurias po karo įsigalėjusias išankstines nuostatas dėl pasaulio ekonomikos (pvz., JAV dominavimo) ir būdus, kaip vyriausybės gali padėti savo piliečiams priimti pokyčius. Globalizacija — tai ir galimybės, ir iššūkiai ES.

2.3 Penkiasdešimt Europos integracijos metų įrodė, kad valstybių narių ekonominės perspektyvos yra susijusios kaip niekada anksčiau ir užtikrina precedento neturinčią socialinę pažangą. Toliau reikėtų siekti sudaryti sąlygas ES pirmauti formuojant pasaulio ekonomikos tendencijas ir ES vertybėmis grindžiamus standartus.

2.4 Pinigų sąjungos ir euro sėkmė buvo ir toliau yra rinkos integraciją ir bendros rinkos raidą skatinantis veiksnys. Aplinka, kurią galima apibūdinti maža infliacija, žemomis palūkanų normomis, pigiomis ir skaidriomis tarptautinėmis operacijomis ir finansine integracija, yra palanki tarptautinei prekybai ir investicijoms ir padeda Europos įmonėms geriau konkuruoti pasaulyje. Euras suteikia išorinę apsaugą dabartinės finansų rinkos neramumų akivaizdoje, o jo stiprumas švelnina sparčiai didėjančių maisto ir energetikos kainų šuolius pasaulio rinkose, kur paklausą visų pirma lemia naujų milžiniškų rinkų atsiradimas. Tačiau euro stiprumas neturi prieštarauti pagrindiniams ekonomikos dėsniams. Greitas ir gana didelis euro stiprėjimas, kurį paskatino ECB nustatytos pernelyg aukštos palūkanų normos ir pinigų politika, kuri iš esmės yra panaši į kitose pasaulio vietose vykdomą konkurencinę devalvaciją, kelia grėsmę ES gerovei. Jis uždeda sunkią naštą Europos įmonėms, kurios gamina už eurus, o parduoda už dolerius, tokiu būdu sukeldamas įmonių perkėlimo riziką.

3. Bendrosios rinkos išorinė reikšmė

3.1 Prekybos liberalizavimas

Pasaulio prekybos organizacija — svarbiausia organizacija, skatinanti tarptautinės prekybos liberalizavimą. Sėkmingas Dohos derybų raundas ES eksportui atveria daugiau kaip šimto pasaulio šalių rinkas. Lėta derybų pažanga kelia nusivylimą. Be PPO susitarimų, plačiai taikomi dvišaliai prekybos susitarimai. Įmonės ir darbuotojai suinteresuoti galimybe įžengti į sparčiai augančias pagrindinių prekybos partnerių rinkas. ES strategija siekti laisvosios prekybos susitarimų su Korėja, ASEAN ir Indija turėtų būti vertinama teigiamai. Šie susitarimai turėtų būti kiek galima platesni ir drąsesni ir apimti prekes (tarp jų netarifines kliūtis), paslaugas, investicijas, intelektinės nuosavybės teises, prekybos sąlygų palengvinimą, konkurencijos politiką, aplinkos ir TDO standartus. Vertėtų apsvarstyti, ar šiems susitarimams tiktų SOLVIT modelis.

3.2 Be tiesioginių laisvosios prekybos susitarimų, EESRK mato kitus būdus sunkumams, kylantiems dėl dvišalių sąlygų, įveikti atsižvelgiant į diskusijas, vykstančias Transatlantinėje ekonominėje taryboje, kuri buvo įsteigta balandžio 30 d. po ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikimo. Pirmajame Tarybos posėdyje

lapkričio 9 d. pasiekta pirmųjų rezultatų sprendžiant prekybos su didžiausiu ES ekonominiu partneriu ir investicijų sąlygų gerinimo klausimus. Šie klausimai nebūtinai domina kitus prekybos blokus, todėl šių dvišalių susitarimų svarba yra dar didesnė. (Teigiama, kad nuo balandžio mėn. abi šalys smarkiai pažengė šalinamos prekybos ir investicijų kliūtis ir mažindamos reguliavimo išlaidas).

Susitarime sprendžiami šie klausimai:

- Priimtini apskaitos standartai JAV — GAAP, kur ES finansų ataskaitos rengiamos vadovaujantis tarptautinių finansinių ataskaitų standartais, dabar jau naudojant juos ES bendrovėms, kurių akcijomis prekiaujama JAV vertybinių popierių biržose.
- Didesnis prekybos saugumas ir sąlygų palengvinimas — numatyti būdai siekti abipusio ES ir JAV prekybos partnerystės programų pripažinimo 2009 m.; to bus siekiama etapais, atsižvelgiant į svarbiausius rodiklius.
- Išlaidų naujiems retų ligų vaistams mažinimas susitarimais dėl įprastos formos teikiant leidimus prekiauti retaisiais vaistais.
- ES veiksmai dėl teisinio pasiūlymo, numatančio galimybę teikti pacientams informaciją apie teisėtai naudojamus farmacijos gaminius.
- Komisija pasiūlė, kad, siekiant mažinti transatlantinės prekybos išlaidas, ES toliau leistų importuoti produkciją, kuri yra ženklinama ir JAV, ir metriniais matavimo vienetais.
- Iki kito Tarybos posėdžio JAV saugos ir sveikatos darbe administracija (OSHA) įsipareigoja informuoti kolegas ES Komisijoje apie pasiektą pažangą paprastinant prekybos elektros prekėmis vertinimo procedūrą, susijusių su saugumu, taikymą ir nurodyti sritis, kuriose gali būti pasiekta pažanga kitais metais.
- JAV federalinė ryšių Komisija (FCC) peržiūrės prekes, atsižvelgdama į privalomą reikalavimą atlikti trečiųjų šalių bandymus prieš leidžiant tiekėjams deklaruoti, ar produkcija, dėl kurios nėra gauta nuskundimų, atitinka standartus.
- Vyksta dialogas dėl finansų rinkų reguliavimo svarstant kaip ir kuriose srityse numatytas abipusis pripažinimas vertybinių popierių prekybos srityje ir nurodant kitus būdus, kaip supaprastinti tarptautinę prekybą finansinėmis paslaugomis. Darbas ką tik prasidėjo, JAV ir ES aukščiausiojo lygio susitikimuose bus dirbama su suinteresuotais subjektais nustatant kitus prioritetus.

3.3 Be to, Europos Sąjunga turėtų gilinti ir stiprinti ekonominį bendradarbiavimą su kaimyninėmis šalimis, tokiomis kaip Ukraina ir Rusija. Rusijos įstojimas į TPO, ES ir Rusijos bendra ekonominė erdvė bei naujoji ES ir Rusijos pagrindų sutartis yra svarbūs žingsniai tikrai strateginio ekonominio bendradarbiavimo link. Šis sustiprintas bendradarbiavimas turėtų paruošti dirvą būsimoms deryboms dėl Bendrosios ekonominės erdvės, kuri skatintų laisvą prekių ir paslaugų, kapitalo ir asmenų, žinių ir technologijų judėjimą.

3.3.1 Kadangi įstojimas į TPO gali tik iš dalies išspręsti klausimus, susijusius su strategine ekonomine partneryste, ES ir Rusija savo būsimus ekonominius ryšius turėtų užmegzti remdamosi, kai įmanoma, TPO struktūromis, kad sukurtų bendrą ekonominę erdvę didesnei Europai. Tam ES ir Rusija turi būti pasiryžusios spręsti platesnį ir išsamesnį klausimų spektrą, palyginti su tradiciniais laisvos prekybos susitarimais.

3.3.2 ES ir Rusijos sutartis turėtų apimti, *inter alia*, bendras nuostatas dėl nacionalinių procedūrų, susijusių su investicijomis per sieną, muitų panaikinimu, neprekybinių kliūčių pašalinimo, reguliavimo priemonių suderinimo, abipusio standartų pripažinimo ir atitikties vertinimo, prekybos sąlygų palengvinimo ir muitinių, bendradarbiavimo konkurencijos srityje, paslaugų liberalizavimo, viešųjų pirkimų, sanitarinių ir fitosanitarinių taisyklių, intelektinės nuosavybės teisių apsaugos, ginčų sprendimo ir tarptautinių apskaitos standartų naudojimo. Tokio plataus susitarimo temų pavyzdžių galima surasti, pavyzdžiui, Europos ekonominės erdvės susitarimuose.

3.4 MTTP ir inovacijos

Sėkmingai veikianti bendroji rinka yra būtina sąlyga didinant Europos galimybes kurti ir įgyvendinti inovacijas. Bendroji rinka numato geriausią naujoviškų prekių, produkcijos ir paslaugų panaudojimą ir atvėrimą. Bendradarbiavimas tarp MVĮ ir didelių įmonių junginių, mokslinių tyrimų institutų, universitetų ir naujojo Europos inovacijų ir technologijų instituto turėtų būti koordinuojamos Europos lygiu. Tai padėtų stiprinti Europos pramonę siekiant užtikrinti aukštesnį jos gamybos technologijų lygį ir siekiant apsaugoti ES investicijas ir didinti ES pramonės konkurencingumą teikiant didesnės pridėtinės vertės produkciją ir paslaugas.

3.5 Globalizacija labai paspartino technologijų, idėjų, darbo ir gyvenimo būdo pokyčius. EESRK pritaria šiems tikslams ir tiki, kad jei Europai pavyktų išlaisvinti naujovių ir kūrybiškumo potencialą, ji galėtų siekti formuoti pokyčius pasaulyje, itin pabrėždama Europos vertybes ir kultūrų įvairovę.

3.6 Intelektinės nuosavybės saugikliai

Europos pastangos naujovių srityje turi būti remiamos tinkamai apsaugant iš to kylančias intelektinės nuosavybės teises, kurios reikalauja didelių finansinių ir žmogiškųjų investicijų. Be kitų iniciatyvų ES turėtų taikyti vienodą Bendrijos patento ir jo apsaugos įstatymą, kurį vėluojama priimti ⁽⁹⁾.

Šioje srityje sukaupia patirtis padeda siekti ES produkcijos konkurencinio pranašumo pasaulio prekių rinkoje.

3.7 Darbo sąlygos

Siekiant, kad Europos pramonė galėtų tinkamai konkuruoti pasaulyje, būtina užtikrinti, kad kitose šalyse būtų laikomasi bent būtiniausių TDO nustatytų darbo sąlygų ir tarptautinėse konvencijose dėl asmens teisių, asociacijų laisvės, teisės jungtis į organizacijas ir vesti kolektyvines derybas, lygybės, vaikų ir priverstinio darbo panaikinimo.

3.8 Importuojamos produkcijos rinkos stebėjimas

Naujausiame pranešime dėl nekokybiškos produkcijos, kuri yra žalinga sveikatai, importo, pabrėžiamas veiksmingo rinkos stebėjimo ES trūkumas. Šitaip, sudarant nevienodas prekybos sąlygas, toliau iškreipiamas ES įmonių konkurencingumas. Stiprinant valstybių narių vykdomą rinkos priežiūrą siekiama užtikrinti, kad produkcijos kokybės standartai atitiktų užsienio gamintojų deklaruojamus standartus išlaikant ES gamintojams teisingą pusiausvyrą, ir kad ES vartotojai būtų apsaugoti nuo nekokybiškos ir nesaugios produkcijos.

3.9 Energijos tiekimo saugumas — bendroji ES išorės energetikos politika

Pastarojo meto įvykiai energetikos srityje privertė ES valstybes susitelkti ir parengti strateginę energetikos politiką, kuri remiasi dvišaliais ES ir kitų šalių susitarimais, reikalingą pramonei planuojant būsimas ES investicijas šioje pramonės srityje. Tokia politika taip pat padės apsaugoti ES vartotojų gyvenimo standartus.

⁽⁹⁾ Išsamiau apie tai, ką veikia Įmonių ir pramonės GD, žr. *Geriau apsaugoti intelektinę nuosavybę*, http://ec.europa.eu/enterprise/library/ee_online/art34_en.htm.

ES valstybės narės turi vystyti alternatyvius atsinaujinančios energijos šaltinius, pavyzdžiui, energija iš atsinaujinančių šaltinių arba branduolinė energija ⁽¹⁰⁾, ir mažinti priklausomybę nuo dujų ir naftos tiekimo iš Rusijos ir Artimųjų Rytų ⁽¹¹⁾. EESRK ragina Komisiją užtikrinti, kad jos neseniai paskelbtas energijos ir klimato paketas ⁽¹²⁾ užtikrintų galimybę prognozuoti, leistų išvengti neigiamų ekonominių padarinių ES įmonių konkurencingumui ir paskatintų ekoinovacijas.

3.10 Aplinkos klausimai

ES įmonės ir darbuotojai neturėtų atsidurti nepalankesnėje padėtyje negu jų konkurentai iš trečiųjų šalių, vien dėl to, kad ES norėtų pirmauti pasaulyje įgyvendinant pažangius aplinkos apsaugos patirties standartus. Strategija, pagal kurią ES siekia pralenkti kitas šalis įgyvendinant aukštesnius aplinkos standartus, ekonominiu požiūriu nėra vertinga dėl trijų priežasčių:

1. ES pati viena negali įveikti visuotinio klimato atšilimo, todėl ES priemonių įtaka bus nesvarbi, jei kitos šalys nesiims priemonių kontroliuoti energijos ir teršalų emisijos klausimų.
2. ES neturėtų silpninti ES prekių gamintojų konkurencingumo, nes jie, turėtų būti priversti padidinti savo veiklos išlaidas mokėdami didesnius aplinkos mokesčius, ir todėl mažindami savo konkurencingumą pasaulyje. Be to, tai skatintų perkelti investicijas, kurios yra strategiškai svarbios bendrojoje ES rinkoje.
3. EESRK neįtikina argumentas, kad įgyvendinant aukštesnius aplinkos standartus atsiras didesnis naujų mokslinių tyrimų poreikis kurti aplinkai nekenkiančius produktus. Tol, kol atliekami moksliniai tyrimai ir šie produktai pasiekia rinką, gali praeiti labai daug laiko. ES prekių gamintojai, kurie šiuo metu sunaudoja daug energijos, būtų priversti trauktis iš rinkos neišlaikydami konkurencijos, nes gamintojai kitose šalyse, kurios nevykdo entuziastingų veiksmų ribojant teršalų emisiją, gali dirbti be jokių kliūčių.

3.10.1 Šiuos klausimus galima spręsti ES vienu balsu pasisakant tarptautinėse derybose klimato kaitos klausimais ir darant spaudimą išipareigojimų nevykdančioms šalims. Jei ES savo iniciatyva nuspręstų įgyvendinti aukštesnius aplinkos standartus, ji turėtų svarstyti klausimą, ar nereikėtų taikyti PPO numatytų kraštutinių priemonių produkcijai iš tų šalių, kurios labiausiai teršia aplinką, siekiant apsaugoti Europos gamintojus ir sudaryti jiems konkurenciniu požiūriu tinkamas veiklos sąlygas.

3.10.2 Atvira pasaulinė prekybos sistema atitinka ES interesus. Kadaise ES turėjo apsaugoti savo piliečius, jų interesus ir jų vertybes. Šiandien protekcionizmas nėra tinkamas šių klausimų sprendimas. Pirmaujančios pasaulyje prekybos partnerės ir investuotojos ekonomikos atvirumas leidžia mažinti pramonės sąnaudas, kainas vartotojams, suteikia konkurencingas paskatas verslui ir naujoms investicijoms. Kartu ES svarbu naudotis savo įtaka tarptautinėse derybose, kad pasiektų kitų šalių atvirumo: politinis atvirumo siekis gali būti tvarus tik tuomet, kai to siekiama abipusiu pagrindu.

3.10.3 Komisijai reikėtų užtikrinti, kad trečiosios šalys pasiūlytų proporcingą atvirumo lygį ES eksportuotojams ir investuotojams, ir vadovautis taisyklėmis, kurios nemažintų mūsų gebėjimo apsaugoti savo interesus ir išlaikyti aukštą sveikatos, saugos, socialinės, aplinkos ir vartotojų apsaugos lygį.

4. Didesnės užimtumo galimybės ir investicijos į žmones kuriant daugiau ir geresnių darbo vietų

4.1 Globalizacija ir technologijos pokyčiai gali skatinti nelygybę didinant atotrūkį tarp kvalifikuotų ir nequalifikuotų darbuotojų ir turtingų bei skurdžių tautų. Geriausias sprendimas — padėti kiekvienam asmeniui ir visuomenei prisitaikyti tobulinant visų amžiaus grupių asmenų švietimo ir mokymo galimybes.

⁽¹⁰⁾ Kai kurios šalys pasisakė prieš visas branduolinės energijos rūšis ir neleisdžia statyti branduolinių elektrinių savo teritorijoje. Tačiau jos importuoja didelius branduoliniu būdu pagamintos energijos kiekius, pvz., iš Italijos.

⁽¹¹⁾ OL C 318, 2006 12 23, pranešėja Ulla Sirkeinen.

⁽¹²⁾ Komisijos energijos ir klimato veiksmų planas buvo paskelbtas 2008 m. sausio 23 d. Žr. http://ec.europa.eu/energy/climate_actions/index_en.htm.

4.2 EESRK ir socialiniai partneriai pateikė rekomendacijas, kaip turėtų būti formuojama lankstumo ir užimtumo saugumo politika siekiant padėti žmonėms geriau pasinaudoti užimtumo galimybėmis spartesnių ekonomikos pokyčių sąlygomis.

4.3 Gruodžio 5 d. Užimtumo ir socialinių reikalų tarybai ⁽¹³⁾ priėmus bendrus lankstumo ir užimtumo politikos principus, valstybėms narėms buvo sudarytos sąlygos įtraukti lankstumą ir užimtumo saugumą į savo nacionalines reformų programas ir įgyvendinti jį glaudžiai bendradarbiaujant su nacionaliniais socialiniais partneriais.

4.4 EESRK norėtų, kad daugiau dėmesio būtų skiriama aktyvioms politikos priemonėms sudarant vienodas galimybes grupėms, kurios susiduria su diskriminavimu darbo rinkoje: vyresniems negu 50-ies metų amžiaus asmenims, moterims, etninėms mažumoms ir nepakankamai kvalifikuotiems mokyklų absolventams.

5. Nestabilumas pasaulio finansų rinkose

5.1 ES šiuo metu patiria pasaulio finansų rinkų ir biržų krizės pasekmes. Pinigų sąjunga ir skubus ECB atsakas į kilusią sumaištį davė teigiamų rezultatų. Pirma, ECB padidinus pinigų rinkų likvidumą, buvo išvengta bankinio sektoriaus krizės ir kredito sąlygų sugriežtinimo įmonėms ir namų ūkiams. Antra, valiutų rizikos nebuvimas ir mažos išmokos už valstybės obligacijas įvairiose valstybėse narėse lėmė tai, kad finansų rinkų svyravimai iš dalies mažai paveikė labiau pažeidžiamų ES valstybių narių ekonomiką.

5.2 Sumaištis pasaulio finansų rinkose ir silpnėjantis JAV doleris turėjo poveikį Europai: dėl ECB nustatytos pernelyg aukštos palūkanų normos pinigų politikos, kuri iš esmės yra panaši į kitose pasaulio šalyse vykdomą konkurencinę devalvaciją, euro stiprėjimas turės svarbių pasekmių ES ekonomikai ir jos vidutinės trukmės perspektyvoms.

5.3 Pastarojo meto įvykiai pasaulio finansinėse rinkose rodo, kad būtina stiprinti riziką ribojančias taisykles, gerinti stebėsenos valdžios institucijų koordinavimą ir didinti skaidrumą.

2008 m. kovo 12 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹³⁾ Tarybos pranešimas spaudai 16139/07, nuoroda: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/07/st16/st16139.en07.pdf>

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės

PRIEDAS

Svarstymo metu atmesti šie, mažiausiai ketvirtadalį balsų surinkę, pakeitimai:

1. 2.4 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„(...) Greitas ir gana didelis euro stiprėjimas, kurį paskatino ~~ECB nustatytos pernelyg aukštos palūkanų normos ir pinigų politika~~, kuri iš esmės yra panaši į kitose pasaulio vietose vykdomą konkurencinę devalvaciją, kelia grėsmę ES gerovei. (...)“

Paaškinimas

Tokia atvira ir svari ECB politikos kritika pateikta taip, tarsi būtų tik „patikslinama“, neturėtų būti reiškiamą prieš tai nepriėmus atitinkamos EESRK nuomonės šiuo konkrečiu klausimu. Palūkanų normų klausimas yra aktyviai svarstomas ir visos svarbios nuomonės šia tema labai skiriasi, tačiau reikėtų priminti, kad taikydamas tokią palūkanų normų politiką, ECB vykdo Sutartyje jam pavestą uždavinį, susijusį su infliacijos prevencija.

2. 5.2 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„Sumaištis pasaulio finansų rinkose ir silpnėjantis JAV doleris turėjo poveikį Europai: dėl ~~ECB nustatytos pernelyg aukštos palūkanų normos~~ pinigų politikos, kuri iš esmės yra panaši į kitose pasaulio vietose vykdomą konkurencinę devalvaciją, euro stiprėjimas turės svarbių pasekmių ES ekonomikai ir jos vidutinės trukmės perspektyvoms.“

Paaškinimas

Šio punkto paaškinimas toks pat kaip ir 2.4 punkto, tik dar labiau pagrįstas. Pirma buvo teigiama, kad euro stiprėjimą „paskatino“ ECB politika, o šiame punkte pabrėžiama, kad euras sustiprėjo „dėl“ šios politikos. Tokia radikali EESRK pozicija nepriimtina. Be to, ji neteisinga procedūros požiūriu.

Balsavimo rezultatai

Už: 22; Prieš: 29; Susilaikė: 8
